

ПОБУДОВА ЛОГІСТИЧНИХ МАРШРУТІВ АГРАРІЇВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Про усі здобутки статистичних досліджень, рейтинги і ступені лідерства вітчизняних компаній, якими оперували аналітики до війни можна забути. На сьогоднішній день важливими критеріями стійкості логістичного бізнесу є здатність оперувати змінами в межах чотирьох площин: люди; інфраструктура; безпека; законодавство.

Не дивлячись на ситуацію, що склалася в Україні кожна з цих площин має як зовнішній, так і внутрішній вплив на процеси, які тісно переплітаються між собою. Враховуючи фактори, що впливають на діяльність логістичних компаній, варто виділяти вище наведені чотири площини, адже зовнішні фактори – це те, що компанія повинна враховувати, проте такий вплив не є значним, чого не можна сказати про внутрішні фактори, адже це цільові напрями управління у компанії, на які вона впливає в першу чергу [1].

На сьогоднішній день майже 70% світового товарообігу припадає на морські перевезення. Саме від їх стабільності і залежить світовий економічний розвиток та України в цілому. Проте, у зв'язку із загостренням військово-політичної ситуації в Україні та військовими ризиками страховими компаніями вже не забезпечується покриття страхових виплат для суден, які слідує до північно-західної частини Чорного моря та українських портів у Азовському морі [2]. Одночасно, покриття продовжують забезпечуватись для морських українських портів Дунайського регіону. Йдеться про можливість повноцінної роботи лише трьох українських морських портів: Рені, Ізмаїл, Усть-Дунайськ [2].

Здійснення експорту основних вантажів виробників аграрного сектору, а саме такої продукції, як зернові наразі неможливе через порти нашої держави. Тому виникає необхідність перенаправлення вантажопотоків через міжнародні залізничні переходи України до таких країн: Республіка Польща, Словацька Республіка, Румунія, Угорщина та далі у Західну Європу.

Україна ж, яка до початку військових дій експортувала власну продукцію до більш ніж 190 країн світу, завжди була відповідальним торговим партнером. Навіть сьогодні вітчизняні аграрії продовжують виконувати свою роботу не лише задля забезпечення українців хлібом та іншими продуктами харчування, а й задля недопущення глобальної кризи продовольчої безпеки в усьому світі.

Ще з перших днів війни уряд України розпочав пошуки можливої допомоги українським аграріям. Для виробників сільськогосподарської

продукції було: спрощено систему оподаткування; доступ до пального пестицидів та агрохімікатів; а також відкрито пільгове кредитування та держзамовлення.

На сьогоднішній день в Україні запроваджено програму кредитної ставки до 0% на поповнення оборотних коштів на піврічний період через компенсацію державними та комерційними банками відповідної процентної ставки [3].

Водночас, для підтримки вітчизняних виробників сільськогосподарської продукції дуже необхідна допомога інших країн. Тому важливо врахувати наступні заходи:

1. Нульові квоти та мита. У рамках Угоди про асоціацію з ЄС, а також договорів про вільну торгівлю для України за деякими товарними позиціями було встановлено тарифні квоти, які дозволяють вітчизняним виробникам експортувати продукцію до країн Євросоюзу за пільговою чи нульовою ставкою мита. При використанні всіх квот Україна все одно могла постачати продукцію, але сплачуючи мито у повному обсязі. Аналогічні квоти встановлені Україною на імпорт певної продукції з інших країн.

2. Спрощення логістики експортних та імпортних угод. Використання більшості логістичних маршрутів, які діяли до жорстокого вторгнення РФ на територію України, сьогодні неможливе. Порушення ланцюжків поставок призвело до значного зростання цін та збільшення термінів доставки товарів.

Проте всі розуміють, що швидкість та вартість логістичних маршрутів мають критичне значення в умовах воєнного стану, причому як для України, так і для інших країн, до яких поставляються українські товари. Україна інтегрована у світову торгівлю, тому наслідки порушення логістики відбудуватимуться у всьому світі.

Наразі окупація частини українських територій, припинення авіап перевезень, блокування морських портів, загроза обстрілу вимагають пошуку нових шляхів для здійснення експортно-імпортних операцій. Вирішення цих питань можливе за активної участі країн, що межують з Україною – Польщі, Румунії, Словаччини, Угорщини та Молдови.

3. Тимчасові торгові преференції. Запровадження низки торгових преференцій (пільг) для України з боку інших країн дозволить спростити умови експортно-імпортних операцій та забезпечити двосторонню торгівлю необхідними товарами. Преференції можуть допомогти підтримати агропромисловий сектор та зберегти робочі місця для багатьох українців. Для України, яка зазнає жорстокого військового нападу та переживає складну економічну ситуацію, така допомога вкрай необхідна.

Не менш важливим є зняття відповідних преференцій на торгівлю з РФ і Білоруссю. Ми бачимо, що цей процес уже розпочався. Скасування преференцій означає виключення країн із «постійних нормальних торговельних відносин». Такі заходи вже вживалися США до Куби та Південної Кореї, а Індією – до Пакистану у 2019 році.

Вищенаведені заходи допомогли б забезпечити українців товарами, яких вони потребують, і підтримати український бізнес.

Література

1. *Логістичні послуги в Україні: знищити не можна вистояти. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://blog.liga.net/user/nkachan/article/44260>*

2. *Заходи Уряду із забезпечення логістичних маршрутів. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://chp.com.ua/ua/all-news/item/78393-zakhodi-uryadu-iz-zabezpechennya-logistichnikh-marshrutiv>*

3. *Електронний ресурс. Режим доступу: <https://nv.ua/opinion/voyna-v-ukraine-kak-drugie-strany-mogut-pomoch-agrariyam-lgoty-novosti-ukrainy-50233215.html>*

УДК 338.4

*В.М. Маховка, к.е.н., доцент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВІДНОВЛЕННЯ СФЕРИ ТУРИЗМУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Сфера туризму є однією з найважливіших галузей світової економіки. В галузі задіяний майже кожна десята людина на планеті, що дозволяє забезпечувати необхідні засоби для існування ще й сотням мільйонів осіб. Туризм дозволяє стимулювати економіку та забезпечує процвітання, дозволяє вивчати культурні надбання та природу різних країн світу, об'єднує й сприяє вихованню людяності. Туризм є ключовим елементом збереження природного та культурного надбання.

Але сучасні реалії розвитку туризму зокрема в європейському регіоні обумовленні загостренням військового конфлікту в Україні нажалі значно знизили темпи відновлення туристичної сфери після пандемії COVID-19, над чим активно працювала UNWTO. Тим не менш, варто зазначити, Європа – найбільший у світі міжнародний туристичний ринок та генератор формування попиту на туристичні послуги, що має вирішальне значення для забезпечення зайнятості населення та економічного відновлення регіону. За даними UNWTO європейський туризм зріс на 19% порівняно з 2020 р. [5]. Але трагічні події в Україні спричинили нові виклики не лише для сфери туризму, а й для інших галузей економіки, адже в результаті військових дій більше ніж 4 млн українців були змушені залишити місця свого проживання, що створило одну з найбільших за останні десятиріччя гуманітарних криз, великих хвиль біженців.

Для вирішення гуманітарної кризи в умовах, що склалися сьогодні, ефективним є використання наявної мережі закладів розміщення індустрії